

כאן אך ורק את היועץ המשפטי, ופועל לפי הוראותיו"

במצב פאראדוקסלי זה היו רבים בקהל שחשו כי אנשי התביעה הכללית יעשו מלאכתם רמיה, לא יפעלו בלב שלם נגד האיש שפעל בשליחות השלטון. מי שסבר כך, לא הכיר את שני הפרקליטים האנגלו-סאכסיים, בעלי ההופעה הגיטלמנית, קולין גילון ופליקס לירא, נתנו דוגמה למופת של הגינות מקצועית, ניהלו תביעה תקיפה, אך הוגנת כלפי הנאשם.

קו התביעה היה בהכרח חזרה על הקו של תמיר בחקירה המוקדמת. אולם לרשות התביעה עמדה הפעם שורה ארוכה של מיסמכים סודיים מתוך תיקי המשטרה, שלא עמדו לרשות תמיר בשלב הקודם. ההפתעה היחידה היתה צפונה דקא בקו המזור של ההגנה, בהזמנת האחרונה שניתנה לזינגר ולמשטרה לנסות ולהביא את ההוכחות הנוספות, שכאלו עמדו לרשותם, ואף לזעזע בבית דין גבוה יותר את פסק דינה של השופטת שמיר, נאלצה הסניגוריה להסתפק בעדותו של זינגר עצמו ובעדות קצרה של פרקליט מחוז תל אביב, יעקוב בראור. הקצינים הופשטרו ומינקובסקי, שגונן עליהם, השופטת שמיר, ושהתלוננו כל הזמן כי לא ניתנה להם הזדמנות להוכיח את צדקתם, לא הופיעו גם הפעם.

מדימה ביותר היתה עדותו השחצנית של זינגר עצמו. הוא לא למד ממפתחם של יחזקאל סהר ושות' תחת לבוא ולטעון את הטענה היחידה שעוד נותרה לו, כי טעה בת ס'לב בעדותו ביחס לתארי, טען בשחצנות כי השופטת היא שטענה ברישום הפרטי, וכי שטיינברג וצורר-היין פיקל, שהעידו על אמיתות הפרטיכל, שיקרו בשבועתם כך חשף את עצמו לחקירתה החריפה של גילון, ששאל אותו: "אם כך, האם ביקשת את פרקליט-המחוז במשפט שטיינברג לבקש את תיקון הפרטיכל במהלך המשפט, שנמשך עוד אחרי שקיבלת את גילון-האישום שלך?" השיב זינגר: "ביקשתי וחזרתי וביקשתי

חיך של נצחון

זאב שטיינברג, אשר הרשעת זינגר מהחה בסבילו נצחון סופי במאבקו להוכיח את צדקתו מול סוכנת העלייה שחופעלה ננדו, נראת ליד פרקליטו, שמואל תמיר, שניהל את המאבק המשפטי.

פעמים רבות. אולם פרקליט-המחוז, שהופיע כעד מטעם זינגר, אמר את ההיסף: "מעולם לא צורר זינגר את הטענה שיש טעות בפרטיכלו"

★ ★ ★
"אין מוצא אלא להרשיע..."

כך שתם לעצמו זינגר את דרך-הנסיגה האחרונה. לשוא טען פרקליטו בסיכום שהיתה טעות, ולא דקא מצד השופטת, אלא בדברי זינגר עצמו. השיב לו התובע לנדא: כדי לזכות את זינגר, יש לקבוע שחקירת תמיר היתה בלתי-הגינת, שפיקל שיקר, ששטיינברג שיקר, שפרקליט-המחוז בראור לא אמר את האמת, ושהשופטת שמיר לא ידעה את אשר היא כותבת.

מכאן היה רק צעד הגיוני אחד לדברי הסיכום של השופט קנת, בסוף פסק דינו השבועי: "על כמך אלא אין מוצא אלא להרשיע את הנאשם."

היתה זו הפעם הראשונה, מזה עשרות שנים, שקצין משטרה בכיר הורשע בפלילים. אטילו כשזיכה את זינגר משני סעיפי האשמה האחרונים (בענין עדותו על חקירת שטיינברג ובדבר קשריו עם ה"כ"כ ועם תמיר) עשה השופט כן בראש וראשונה משום שחסר היה הסיוע הטכני לעדותו של שטיינברג — סיוע הדרוש במשפט פלילי על שבועת-שקר, הרגיש קנת: "אף בנקודה זאת אינני קובע ששטיינברג אינו מהימן. להיפך, דעתי היא שהוא מהימן." היתה זאת הרבה-לפני-ההספית והקיצונית של האדם אשר לפני שנתים עמד בתהום השפל, עת דרך כוכבו של זינגר, כך לא רק הוחזר לשטיינברג בכבוד השלם, הוא הפך לסמל של אדם שהיה נכון לתילתם על כבודו, שמלחמתו הוכתרה בנצחון מוחלט, ושהוכיח כי גם כזאי להסתכן ולהילחם.

בדברו על זינגר, לא יכול היה השופט קנת שלא לבוא אף הוא למסקנות חריפות: כל טענה של זינגר (בענין איים קאדיס) ראשיתה נעוצה ביהרהר... אם לא היה לו מניע חמור יותר להזיק (לשטיינברג)... וסופה דברי כזב נוספים... בבית-משפט השלום מסר עדות כזוהי, ועדותו זו סיככה אותו בעדות בלתי-נוכחיה אף בבית-משפט זה... עדותו של זינגר (בענין קאדיס) בשקר יסרה..."

ובהגיעו לאותה מסקנה כמו השופטת שמיר: "דבר זה איננו אמת אפילו לפי דבריו של זינגר, וגם איננו יכול להיות אמת לפי המסיבות."

הדו"ח המפתורי

משפט היתה לזינגר עוד טענה אחרונה. טען הוא: הוכחה לכך שלא שיקר במשפט שטיינברג בענין איים נמצאת בדו"ח מיוחד, שהגיש לקצין אברהם זלינגר (מי שהיה אז ראש אגף החקירות במטה הארצי, וכיום סגן המשקח הכללי ומפקד מחוז הצפון). הדו"ח ההוא, שנכתב — לדברי זינגר — עוד לפני שהוגש המשפט נגד שטיינברג, כבר ציין בפירוש שאמר לשטיינברג כי ידוע לו שאינם קאדיס הוא שניסח את הבקשה להעברת שומלי. משמע, לא שטיינברג הוא שגילה לו זאת.

דו"ח זה שימש כעין נשק סודי של זינגר במשפטו. הוא לא הוגש במשפט שטיינברג, אף לא בחקירה המוקדמת נגד זינגר, כשתמיר יכול היה לחקרו עליו. הוא הוגש על-ידי זלינגר, שהופיע במשפט זינגר מטעם התביעה, כדי להגיש את תיק המשטרה כולו. בתוך התיק מצאו התובע והשופט את הדו"ח.

אמנם, דו"ח זה לא היה ממוספר, כמרבית שאר מיסמכי התיק, כפי שמחייבות תקנות המשטרה. יתר על כן, לדו"ח היתה כותרת מיוחדת במינה: "דו"ח התרשמות". חוקרי-משטרה מנוסים אינם זוכרים שאי-פעם נתבקש חוקר להגיש דו"ח כזה, שהוא ענין לפסיכולוג. דו"ח זה רשם החוקר כביכול דברים שנאמרו על-ידי הנחקר, מבלי שהנחקר עצמו ידע על כך ומבלי שחתם עליהם, כדורש בחקירה משטרית. עתה בא זלינגר וטען שראה את הדו"ח בשעתו, וכי הוא ערב להמינותו.

עוד במהלך עדותו של זלינגר, שהיה עד מטעם התביעה, הביע התיובע גילון תמיהה והסתייגות ממיסמך זה. התגרה בו הניגמן, פרקליט זינגר: "האם מטיל פרקליט המדינה ספק במהימנות העד שלו, סגן המשקח הכללי וראש אגף החקירות של המשטרה?" היישר גילון היתה אחת הפצצות של המשפט כולו. השיב גילון בסגנון הבריטי המאופק האופייני: "בשלב זה, די אם אומר כי אינני מקבל את דבריו של זלינגר כמו שהם."

היתה זו היעם הראשונה בתולדות המדינה שפרקליט המדינה, יד ימינו של היועץ המשפטי, הטיל פומבית ספק בעדות בשבועה של סגן המשקח הכללי של המשטרה, הקובע יומיום את גורלם של מאתי מאזרחי המדינה. בפי גילון, אדם הידוע כאיש מתון, מאוזן, מאופק ושקול מאין כמוהו, היה לפסוק זה משקל מוחץ שבועתיים.

לכן המתינו הצדדים במתיחות מיוחדת לדברי השופט על דו"ח זה. הדבר היה חשוב, כי סביב זלינגר נוצרה אגדה. בזמן משפט עמוס היה זלינגר כמעט היחיד בצמרת המשטרה ששירת המתנדבים ושמואל תמיר לא התייחס כלפיו אשמה כלשהי, ומתוך דבריהם אף הובע אמון מסוים כלפיו. אגדה זו החלה מתערערת כשזלינגר נתן גיבוי בלתי-מוגבל לפיקודיו, הופשטרו וזוהר, ששיחקו תפקיד מרכזי במשטרה בתקופת השחיתות של סהר. ה ה זה זלינגר שהתנגד להדחת זינגר גם אחרי שזה הועמד לדין בפני בית המשפט המחוזי, בניגוד לכל המקובל במדינה. כשטיינברג נחמיאס נאלצו להדיח סוף סוף את זינגר בעקבות שאלתה בכנסת — השמיע זלינגר נומבית התנגדות לצעד זה.

בשעה שהסביר כי הדו"ח אינו משנה מאימה לגבי עצם אשמת זינגר, קבע השופט קנת: "עצם קיומו של הדו"ח הנוסף הזה... הוא תופעה מוזרה. אילולא העיד על קיומו... ראש האגף הפלילי של המשטרה, הייתי מגיע לחשד הדאי כי מיסמך זה נוצר לאחר פירחים החלייה נגד מר זינגר... לאור עדותו של מר זלינגר, עלי לחתר על הוודאות שבחשד, ולהשאיר את השאלה פתוחה."

בלשון משפטית אמר משפט זה של השופט קנת כי אינו מקבל את דברי זלינגר כהוכחה משכנעת, ואם כי טוב אין לו וודאות שהמיסמך מזויף, נשאר חשד זה על כנו — למרות עדותו המפורשת של זלינגר. משמעות החשד היתה מחרידה. לא זו בלבד שהיא החשידה את זלינגר בשבועת-שקר במשפט, אלא אף החשידה את ביותפות לזינגר ולאחרים בהגשה זדונית של מיסמך מזויף לצורך המשפט. לגבי אדם העומד בראש מחוז משטרה, והאחראי למהימנות המימצאים ברבבות משפטים בהם נחתך גורל אזרחים, היה חשד זה לבדו, מפי נשיא בית-משפט מחוזי וראש האגף הפלילי שלו, מחייב הסקת מסקנות מרחיקות-לכת למען שלום הציבור.

אם משפט עמוס גרף לתהום את יחזקאל סהר ושותפיו, ואם משפט שטיינברג מוטט את מעמדם המוסרי של הופשטרו, זינגר ומינקובסקי, הרי משפט זינגר היה האחרון בתגובת-השרשרת. הוא הטיל צל כבד על דמותו של זלינגר, אחד מסגני המשקח הכללי החדש.

אין זה הסוף. כשם שפרשת זינגר יונקת כולה מן העבר, ואין כל אפשרות להבינה אלא על רקע זה, הרי היא עצמה שוב מולידה פרשות חדשות. כי לאור פסק דינו זה אין מנוס מבירור חדש של מעשי הקצינים הופשטרו, מינקובסקי, איילון והסמל קאדיס, שלקחו חלק בביום פרשת שטיינברג, ובשלב גבוה יותר בבירור מעשיו של זלינגר עצמו.

נתתם יד לכנופיה?"

שיצא זינגר מבית-המשפט, אחרי שנידון לחודש מאסר על-תנאי, ניגש אליו התובע לנדא, שלא ביקש עונש חמור, הושיט לו את ידו ואמר, באיכותו האנגלר-סאכסית: "אני מצטער. מילאתי את תפקידי."

אולם זינגר לא נטל את היד המושטת. בכפס ובחוצפה קרא לעבר התובע: "אתם קברתם איתו! נתתם יד לכנופיה?"

כשזינגר דיבר כך, בלי ספק כירסמה בו ההתמררות על שהוא נפל במלכודת, אשר הוטמנה בפקודת מפקדיו ללוחמים-בשחיתות — אותם כינה בשם "כנופיה".

אולם מרירותו היתה מובנת. ברור ששקרויו של זינגר לא היו אלא חלק קטן ממערכת-שקרים כוללת, שמקורה היה בצמרת העליונה של המשטרה והמשטר, שהשתרעה על פני שורת המשפטים הפוליטיים שזיעזעו את הארץ. אולם בעוד מפקדיו ומנהיגיו של זינגר הצליחו בינתיים להתחמק מלאת את הדין, אף כאשר כזביהם הוכחו ברכים, הרי דקא הוא נאלץ לתת את הדין.

פרשת זינגר היתה חלק בלתי-נפרד מבעייתה הכוללת של המשטרה. לכן היתה תמוהה הגבתו של המשקח הכללי החדש, יוסף נחמיאס, לאחר פסק-הדין. תחת לנהוג בזינגר כפי שנוהגים בכל פקיד-ממשלה שנמצא אשם בדין פלילי, ולפטרו מיד מן השרות, הודיע נחמיאס השבוע כי האיש שנמצא אשם בזה אחר זה על-ידי שלושה שופטים ונידון על-ידי הנשיא התורן של בית-המשפט המחוזי באשמת פשע, יישאר בשורות המשטרה, בטענה שזכותו לערער על פסק-הדין. טענה זו לא הושמעה מעולם לצורך זה כשהמזכיר היה בפיקוד מדינה אחרים שהורשעו בפלילים.

כלפי כל פרשות העבר יכול היה יוסף נחמיאס לטעון, במידה מסוימת של צדק, כי ידיו לא שפכו את הדם, וכי רק ירש את ירושת קודמיו. אולם פסק-דינו של השופט קנת נגד זינגר הוצא בתקופת כהונתו שלו, ונגד אחר מסיקודיו.

אך לא הצהרתו הראשונה של נחמיאס היא המכרעת. תגובתו המעשית לפסק-הדין, ומסקנותיו נגד יתר הקצינים שהוכרו, ובראשם זלינגר והופשטרו, יהיו המבחן הגדול הראשון לנכונת הצהרותיו. מסקנותיו המעשיות של נחמיאס הן שיחזרו בסופו של דבר גם את דינו של הציבור על יוסף נחמיאס.